

5. Закон України “Про інформацію” від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 48. — Ст. 650.
6. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про державну статистику” від 13.07.2000 р. № 1922-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 43. — Ст. 362.
7. Закон України “Про Всеукраїнський перепис населення” від 19.10.2000 р. № 2058-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 51—52. — Ст. 446.
8. Сайт Корнуельського юридичного університету. Колекція американських Федеральних правових документів (Кодекс США/§ 2204g. Authority of Secretary of Agriculture to conduct census of agriculture) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www4.law.cornell.edu/uscode/7/2204g.html> — Назва з титул. екрана.
9. Нормативно-правовое обеспечение Всероссийской сельскохозяйственной переписи 2006 года / Росстат. — М. : ИИЦ “Статистика России”, 2006. — 551 с.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1984. — Дод. до № 51. — Ст. 1122.
11. Программа Всемирной сельскохозяйственной переписи 2000 года / Статистические разработки, ФАО; Серия 5. — Нью-Йорк; Женева : ООН, 1995. — 136 с.
12. World Programme for the Census of Agriculture 2010. — Rome : Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2005. — 162 p.
13. Сайт Продовольчої та сільськогосподарської організації (ФАО) ООН [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.fao.org> — Назва з титул. екрана.

Суб'єкти управління кадрами державної служби України

*І. Г. Сурай,
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри,
НАДУ при Президентіві України*

Статус державного службовця в Україні мають близько 276,5 тисяч осіб. Вони працюють в усіх органах законодавчої, виконавчої, судової влади та їх апараті. Як правило, державні службовці – професійні, кваліфіковані та висококваліфіковані працівники, які здійснюють на постійній основі діяльність з практичного виконання завдань і функцій держави. Беззаперечно, велике значення для ефективного функціонування всієї системи управління справами держави й суспільства має забезпеченість цієї системи відповідними кадрами та розумне управління кадровим потенціалом державної служби. Сучасні проблемні питання стосуються як ефективності системи державного управління, так і забезпечення ефективності системи державної служби, формування її кадрового потенціалу та управління ним.

Різні аспекти проблем державної служби, професіоналізму державних службовців, формування та реалізації державної кадрової політики у сфері державного управління досліджуються у наукових працях О. Воронька, Н. Гончарук, С. Дубенко, Г. Лелікова, В. Лугового, Т. Мотренка, Н. Нижник, О. Оболенського, В. Олуйка, В. Сороко, О. Турчинова, А. Рачинського, В. Цветкова та інших науковців. Серед невирішених повністю частин окресленої загальної проблеми залишається також питання управління кадрами державної служби, зокрема визначення й удосконалення суб'єкта управління кадрами системи державної служби як її підсистеми.

Мета статті – охарактеризувати сучасні суб'єкти управління кадрами державної служби України та окреслити шляхи їх удосконалення й формування як підсистеми загальної системи державної служби України. Остання система, у свою чергу, є підсистемою розгалуженої системи державного управління.

Суб'єкти управління кадрами державної служби здійснюють керуючий вплив на об'єкти, перш за все – державних службовців, у такий спосіб, який має забезпечити ефективне функціонування всієї системи.

В Україні організація і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби (а відповідно, управління кадрами державної служби) визначаються, згідно з Конституцією України, виключно законами України [1, ст. 92, п. 12].

Так, відповідно до ст. 85 Конституції України, до повноважень Верховної Ради України зокрема належить:

- призначення за поданням Президента України Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України, призначення за поданням Прем'єр-міністра України інших членів Кабінету Міністрів України, Голови Антимонопольного комітету України, Голови Державного комітету телебачення та радіомовлення України, Голови Фонду державного майна України, звільнення зазначених осіб з посад, вирішення питання про відставку Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України [1, ст. 85, п. 12];

- призначення на посади та звільнення з посад за поданням Президента України Голови Служби безпеки України [1, ст. 85, п. 12-1], Голови Національного банку України [1, ст. 85, п. 18], членів Центральної виборчої комісії [1, ст. 85, п. 21];
- призначення на посади та звільнення з посад Голови та інших членів Рахункової палати [1, ст. 85, п. 16], Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини [1, ст. 85, п. 17], половини складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення [1, ст. 85, п. 20], третини складу Конституційного Суду України [1, ст. 85, п. 26], керівника апарату Верховної Ради України [1, ст. 85, п. 35];
- надання згоди на призначення на посаду та звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора України; висловлення недовіри Генеральному прокуророві України, що має наслідком його відставку з посади [1, ст. 85, п. 25];
- обрання суддів безстроково [1, ст. 85, п. 27];
- дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим [1, ст. 85, п. 28].

Керуючись вищезазначеним, Верховна Рада України, крім прийняття законів, що регулюють публічно-службові відносини, впливає на кадрові процеси органів державного управління.

Президент України підписує закони, прийняті Верховною Радою України, видає укази і розпорядження, у тому числі з кадрових питань, що є обов'язковими на усій території України. Зокрема, відповідно до ст. 106 Конституції України, Президент України:

- ♦ призначає та звільняє глав дипломатичних представництв України в інших державах і при міжнародних організаціях [1, ст. 106, п. 5];
- ♦ вносить подання про призначення Верховною Радою України Прем'єр-міністра [1, ст. 106, п. 9];
- ♦ вносить до Верховної Ради України подання про призначення Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України [1, ст. 106, п. 10];
- ♦ вносить до Верховної Ради України подання про призначення на посаду та звільнення з посади Голови Служби безпеки України [1, ст. 106, п. 14];
- ♦ призначає на посаду та звільняє з посади за згодою Верховної Ради України Генерального прокурора України [1, ст. 106, п. 11];
- ♦ призначає на посади та звільняє з посад половину складу Ради Національного банку України [1, ст. 106, п. 12], половину складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення [1, ст. 106, п. 13], третину складу Конституційного Суду України [1, ст. 106, п. 22];
- ♦ призначає позачергові вибори до Верховної Ради [1, ст. 106, п. 7] та припиняє повноваження

Верховної Ради України у випадках, передбачених Конституцією України [1, ст. 106, п. 8];

- ♦ призначає на посади та звільняє з посад вище командування Збройних Сил України, інших військових формувань [1, ст. 106, п. 17];
- ♦ присвоює вищі військові звання, вищі дипломатичні ранги та інші вищі спеціальні звання і класні чини [1, ст. 106, п. 24].

Кабінет Міністрів України, здійснюючи виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації, спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів, у тому числі щодо використання їх кадрового потенціалу [2, ст. 1].

Чинним Законом України “Про державну службу” встановлено, що з метою визначення шляхів, засобів і форм реалізації основних напрямів державної політики у сфері державної служби, об'єднання усіх зусиль державних органів щодо підвищення ефективності державної служби створюється міжвідомчий дорадчий орган – Координаційна рада з питань державної служби в державних органах, Положення про яку затверджується Кабінетом Міністрів України [3, ст. 8].

Слід зазначити, що Указом Президента України “Про підвищення ефективності системи державної служби” від 11.02.2000 р. № 208 при Президентові України утворено Координаційну раду з питань державної служби [6, ст. 1], що не передбачено законом України “Про державну службу” [3, ст. 8]. Склад Координаційної ради змінювався декілька разів. На її засіданнях 13 травня 2004 р. розглянуто проект середньострокової Програми розвитку державної служби на 2005–2010 роки, а 21 жовтня 2004 року – проект Указу Президента України “Про Концепцію законодавства України про державну службу” та проект Комплексної програми розвитку Національної академії державного управління при Президентові України на 2005–2009 роки [16]. Інформація щодо іншої діяльності Координаційної ради з питань державної служби не оприлюднена. Наразі потребують уточнень статус цієї Координаційної ради, її склад і функції.

Законом України “Про державну службу” для проведення єдиної державної політики та функціонального управління державною службою [3, ст. 6] органом управління державною службою в державних органах та їх апараті визначено Головне управління державної служби при Кабінеті Міністрів України [3, ст. 7], до функцій якого віднесено:

- прогнозування й планування потреби державних органів та їх апарату в кадрах;
- забезпечення разом з іншими державними органами реалізації загальних напрямів політики у сфері державної служби в державних органах та їх апараті;
- розроблення та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України проектів нормативних актів з питань державної служби в державних органах та їх апараті;

- розроблення, координація та контроль здійснення заходів щодо підвищення ефективності державної служби в державних органах та їх апараті;
- здійснення методичного керівництва проведення конкурсного відбору державних службовців у державних органах та їх апараті;
- організація навчання та професійної підготовки державних службовців державних органів та їх апарату;
- контроль за дотриманням умов реалізації громадянами права на державну службу;
- організація, координація та забезпечення умов для розвитку наукових досліджень з питань державної служби [3, ст. 7].

У Концепції адміністративної реформи в Україні [4] записано, що для оптимізації структури управління державною службою необхідно зробити її загальнодержавною, цілісною на всій території України. Для цього доцільно значно підвищити роль керівного органу управління державною службою, який повинен бути центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом. Його діяльність має бути провідною в організації кадрового забезпечення державних органів.

Цей орган повинен брати участь у розробленні та реалізації єдиної політики у сфері державної служби. До його повноважень має також належати визначення і планування потреби у кадрах державних службовців; розробка, координація та контроль здійснення заходів щодо підвищення ефективності державної служби (зокрема стосовно проведення атестації державних службовців); визначення потреби та координація навчання у системі професійної підготовки і підвищення кваліфікації кадрів для державної служби; вироблення організаційних засад формування кадрового резерву державних службовців; координація наукових досліджень з проблем підвищення ефективності державної служби [4].

Указом Президента України від 02.10.1999 року № 1272 із змінами від 11.02.2000 р. Головне управління державної служби України (Головдержслужба України) визначено як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, підконтрольний та підзвітний Президенту України [5, ст. 4]. При наданні Головдержслужбі України “спеціального статусу”, зникла приставка “при Кабінеті Міністрів України” [3, ст. 7], його визначено “підконтрольним і підзвітним Президенту України” [6, ст. 4].

У теперішній час Указ Президента України “Про Положення про Головне управління державної служби України” від 02.10.1999 року № 1272 [5], п. п. 1, 4 Указу Президента України “Про підвищення ефективності системи державної служби” від 11.02.2000 р. № 208 [6], а також Указ Президента України “Про Координаційну раду з питань державної служби при Президенту України” від 21.03.2000 р. № 473 [7] з юридичної позиції є чинними, але їх положення не відповідають положенням Закону України “Про державну службу” [3].

Також слід зазначити, що Кабінетом Міністрів України 17.05. 2006 р. було внесено зміни до переліку центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів [8]. Зокрема, визначено, що діяльність Головдержслужби України спрямовується і координується Міністром Кабінету Міністрів України [8]. А Постановою Кабінету Міністрів України від 26.09. 2007 р. № 1180 Головдержслужба України була визначена центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України, Міністром Кабінету Міністрів України [9]. Постановою Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України” від 23.07.2008 р. № 664 спеціальний статус Головдержслужби України знято [10].

Отже, чинне Положення про Головне управління державної служби України, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2007 р. № 1180 з подальшими змінами, визначає Головдержслужбу України центральним органом виконавчої влади, який забезпечує проведення єдиної державної політики у сфері державної служби та функціональне управління державною службою [11].

Діяльність Головдержслужби спрямовує і координує Кабінет Міністрів відповідно до Конституції та законів України шляхом видання відповідних актів та прийняття рішень про надання окремих доручень за результатами обговорення питань на його засіданнях. Кабінет Міністрів контролює діяльність Головдержслужби, заслуховує на своїх засіданнях звіти (інформацію) Начальника Головдержслужби України про роботу Головдержслужби України [14, параграф 2]. Безпосереднє спрямування, координацію і контроль виконання покладених на Головдержслужбу України завдань здійснює Міністр Кабінету Міністрів України [14, параграф 3].

Головдержслужба України здійснює свої повноваження безпосередньо та через утворені в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі управління державної служби Головдержслужби України (далі – територіальні органи) [14, параграф 1], які підзвітні та підконтрольні Головдержслужбі України [14, параграф 4].

Територіальні органи Головдержслужби України, відповідно до покладених на них завдань, беруть участь у реалізації державної політики у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, надають методично-консультаційну допомогу щодо ряду питань.

Крім того, територіальні органи Головдержслужби України ведуть комп’ютерний облік даних про державних службовців четвертої – сьомої категорій у межах території, на яку поширюється компетенція управління; надають місцевим органам виконавчої влади, територіальним підрозділам центральних органів виконавчої влади допомогу щодо впровадження у практику роботи кадрових служб локальної

системи “Картка” єдиної державної комп’ютерної системи “Кадри”; здійснюють контроль, збирання, узагальнення та аналіз даних; аналізують потребу місцевих органів виконавчої влади, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування у підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування; здійснюють контроль за порядком ведення та зберігання особових справ державних службовців, формування і використання кадрового резерву, проведення конкурсного добору на зайняття посад державних службовців, проведення атестації та щорічної оцінки виконання державними службовцями своїх обов’язків, узагальнюють їх результати; подають інформацію Головдержслужбі тощо [12].

У міністерствах, інших центральних та місцевих органах виконавчої влади залежно від чисельності працівників апарату, підпорядкованих органів, підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління, а також від обсягу, характеру та складності кадрової роботи створюється відповідний структурний підрозділ – департамент, управління, відділ, сектор, служба кадрів або вводиться посада спеціаліста з цих питань. В обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях у складі апарату утворюється відділ кадрової роботи та з питань державної служби, в районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністраціях – відділ організаційної та кадрової роботи.

У своїй діяльності кадрова служба керується Конституцією України, законами та нормативно-правовими актами країни. У питаннях організації і застосування методики проведення кадрової роботи та державної служби кадрова служба керується також відповідними рекомендаціями Головдержслужби, Мінпраці, Мінюсту та Пенсійного фонду [13, ст. 2].

Основним завданням кадрової служби є: реалізація державної політики у сфері державної служби та з питань кадрової роботи; здійснення аналітичної та організаційної роботи з кадрового менеджменту; задоволення потреби в кваліфікованих кадрах та їх ефективне використання; прогнозування розвитку персоналу, заохочення працівників до службової кар’єри, забезпечення їх безперервного навчання; документальне оформлення проходження державної служби та трудових відносин тощо [13, ст. 3].

Слід зазначити, що функції територіальних органів Головдержслужби на практиці частково дублюють функції кадрових служб органів влади. Крім того, територіальні органи Головдержслужби – це додаткова адміністративна вертикаль, яка не додає гнучкості та функціональності системі управління кадрами. Також потрібно підкреслити відсутність

практики існування таких територіальних органів в інших країнах світу [15, с. 46].

У результаті проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

1. Сучасна організаційно-функціональна структура суб’єкта управління кадрами державної служби України де-юре представлена Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Координаційною радою з питань державної служби при Президентові України, Головним управлінням державної служби України та її територіальними органами, кадровими службами органів влади.

2. За результатами проведеного аналізу сучасної функціональної структури суб’єктів управління кадрами державної служби в Україні з’ясовано, що їх діяльність потребує чіткого розмежування та законодавчого закріплення з урахуванням того, що всі суб’єкти управління кадрами у цій сфері складають єдину систему. Також необхідно:

- чітко визначити організаційну структуру щодо функцій формування державної політики управління кадрами державної служби, визначення шляхів, засобів і форм реалізації основних напрямів цієї політики;
- на законодавчому рівні сформувати Концепцію державної кадрової політики у сфері державної служби;
- удосконалити функції центрального органу виконавчої влади щодо забезпечення проведення єдиної державної політики у сфері державної служби та функціонального управління державною службою;
- усунути дублювання функцій територіальних органів Головдержслужби України та кадрових служб органів влади;
- модернізувати функції кадрових служб органів влади з урахуванням сучасних підходів до управління персоналом в організаціях.

3. Для ефективного управління державою, ефективного державного управління (у широкому розумінні цього поняття) управління кадрами державної служби та служби в органах місцевого самоврядування України слід здійснювати як єдину систему, підсистеми якої міцно пов’язані між собою цілями, завданнями, кадрами, фінансами та ін. Тому на сучасному етапі державотворення цю систему важливо розглядати з урахуванням світових тенденцій та впровадження демократичних засад урядування, тобто в єдиній системі державної служби.

У перспективі подальші дослідження у цьому напрямі мають стосуватися удосконалення механізмів управління персоналом єдиної системи державної служби.

Список використаних джерел

1. Конституція України (із змінами і доп.). — К. : Атіка, 2006. — 64 с.
2. Закон України “Про Кабінет Міністрів України” від 16.05.2008 р. № 279 // Офіційний вісник України. — 2008. — № 36. — С. 1196.
3. Закон України “Про державну службу” від 16.12.1993 р. № 3723 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3723-12>

4. Указ Президента України “Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні” від 22.07.1998 р. № 810 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=810%2F98>
5. Указ Президента України “Про Положення про Головне управління державної служби України” від 02.10.1999 року № 1272 із змінами [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1272%2F99>
6. Указ Президента України “Про підвищення ефективності системи державної служби” від 11.02.2000 р. № 208 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=208%2F2000>
7. Указ Президента України “Про Координаційну раду з питань державної служби при Президентові України” від 21.03.2000 р. № 473 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=473%2F2000>
8. Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до переліку центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів” від 17.05.2006 р. № 683 // Офіційний вісник України. — 2006. — № 20. — Ст. 1480.
9. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Головне управління державної служби України” від 26.09.2007 р. № 1180 // Офіційний вісник України — 2007. — № 74. — Ст. 2757.
10. Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України” від 23.07.2008 р. № 664 // Офіційний вісник України. — 2008. — № 56. — Ст. 1867.
11. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Головне управління державної служби України” від 26.09.2007 р. № 1180 із змінами [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1180-2007-%EF>
12. Постанова Кабінету Міністрів України “Про утворення управлінь державної служби Головного управління державної служби в Автономній Республіці Крим, областях, мм. Києві та Севастополі” від 05.07.2004 р. № 842 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=842-2004-%EF>
13. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Типового положення про кадрову службу органу виконавчої влади” від 02.08.1996 р. № 912 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=912-96-%EF>
14. Наказ Голодержслужби України “Про затвердження Регламенту Головного управління державної служби України та його територіальних органів” від 26.03.2008 р. № 71 зі змінами [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.guds.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=139154&cat_id=35358
15. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / [за заг. ред. В. П. Тимощука, А. М. Школика]. — К. : Конус-Ю, 2007. — 735 с.
16. Сайт Координаційної Ради з питань державної служби при Президентові України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.guds.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=46337

Вітаємо з ювілеєм!

Колімбровського

Михайла Михайловича,

начальника Головного управління статистики
в Івано-Франківській області.

Бажаємо здоров'я, незмінних успіхів,
реалізації всіх планів і починань!

*Рада засновників та редколегія журналу
“Статистика України”*

